

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1104/2020
03.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Биљане Синановић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика и др., одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Марине Николић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Сремској Митровици К-482/19 од 11.02.2020. године и Вишег суда у Сремској Митровици 2КЖ1-90/20 од 16.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 03.11.2020. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

I

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Марине Николић, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Сремској Митровици К-482/19 од 11.02.2020. године и Вишег суда у Сремској Митровици 2КЖ1-90/20 од 16.06.2020. године, у погледу правне квалификације кривичног дела, тако што Врховни касациони суд кривичноправне радње окривљене описане у изреци првостепене пресуде, правно квалификује као два кривична дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика, за која јој применом напред наведених законских прописа, те одредби члана 4., 42., 43., 45., 54., 60. и 63. Кривичног законика претходно утврђује казну затвора у трајању од 6 месеци за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика учињено према оштећеном ББ и казну затвора у трајању од 5 месеци за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика учињено према оштећеној ВВ и осуђује на јединствену казну затвора у трајању од 10 месеци, у коју казну затвора јој се урачунава и време проведено у притвору од 08.12.2019. године до упућивања окривљене у завод за извршење кривичних санкција, али најдуже док не истекне време трајања казне затвора изречене у овој пресуди, док у непреиначеном делу правноснажне пресуде остају неизмењене.

II

ОДБИЈА СЕ захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Марине Николић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Сремској Митровици К-482/19 од 11.02.2020. године и Вишег суда у Сремској Митровици 2КЖ1-90/20 од 16.06.2020. године, у односу на повреду закона из члана члана 438. став

2. тачка 1) ЗКП, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости окривљене **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сремској Митровици К-482/19 од 11.02.2020. године, окривљена АА оглашена је кривом због извршења продуженог кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. у вези члана 61. КЗ, учињеног према оштећеном ББ и кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ учињеног према оштећеној ВВ, за која кривична дела јој је суд претходно утврдио и то: за продужено кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. у вези члана 61. КЗ учињеног према оштећеном ББ казну затвора у трајању од 6 месеци, а за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ учињеног према оштећеној ВВ казну затвора у трајању од 5 месеци, те ју је осудио на јединствену казну затвора у трајању од 10 месеци, у коју јој је урачунато и време проведено у притвору од 08.12.2019. године до упућивања окривљене у завод за извршење кривичних санкција, али најдуже док не истекне време трајања казне затвора изречене у овој пресуди. Према окривљеној је изречена и мера безбедности обавезно лечење алкохоличара из члана 84. КЗ, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде. На основу члана 264. у вези члана 266. ЗКП окривљена је ослобођена од дужности накнаде у целини трошкова кривичног поступка из члана 261. став 2. тачка 1)-6) и тачка 9) ЗКП као и награде за вештака и награде за браниоца по службеној дужности.

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици 2КЖ1-90/20 од 16.06.2020. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљене АА и пресуда Основног суда у Сремској Митровици К-482/19 од 11.02.2020. године потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, бранилац окривљене АА, адвокат Марина Николић поднела је захтев за заштиту законитости због повреде закона са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости као основан и побијане пресуде преиначи у ослобађајуће, јер дела за која је окривљена осуђена нису кривична дела или исте укине и предмет врати на поновно суђење првостепеном суду, или укине само другостепену пресуду и предмет врати на поновно одлучивање другостепеном суду.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку и, у седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство седници већа није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са одлукама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Марине Николић, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП је основан, док је у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП поднети захтев за заштиту законитости неоснован, а у преосталом делу недозвољен и нема законом прописан садржај.

Бранилац окривљене АА, адвокат Марина Николић, у поднетом захтеву наводи да је доношењем побијаних правноснажних пресуда учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, јер је у погледу кривичног дела учињеног на штету оштећеног ББ, примењен закон који се не може применити и то у погледу правне квалификације кривичног дела, јер се у радњама окривљене, у односу на кривично дело учињеном према оштећеном ББ не стичу елементи продуженог кривичног дела насиље у породици, већ је у питању кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ.

Врховни касациони суд овакве наводе, оцењује основаним, а ово из следећих разлога:

Према опису радње извршења кривичног дела у односу на оштећеног ББ, у изреци првостепене пресуде, окривљеној АА се ставља на терет да је дана 25.10.2019. године вређала оштећеног ББ, псујући му мртву мајку и оца у гробу и да му ... матерна, након чега је дана 08.12.2019. године исто у породичној кући лупала на улазна врата куће па када су је оштећени унели у кућу, јер је истима рекла да не може да хода, почела је да виче на оштећене и да вређа исте, псовала им мајку и родбину, те из револта бацила пепељару, а након тога упаљену цигару на тепих, а потом откинула врата од регала.

Одредбом члана 194. став 1. КЗ одређена је законска диспозиција основног облика кривичног дела насиље у породици, којом је прописано да ко применом насиља, претњом да ће напасти на живот или тело, дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство, телесни интегритет или душевно стање члана своје породице, казниће се затвором од 3 месеца до 3 године.

Имајући у виду цитирану законску одредбу, те описане радње извршења кривичног дела у изреци првостепене пресуде у односу на оштећеног ББ, произилази да се у радњама окривљене АА, у односу на овог оштећеног стичу сви битни елементи кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, а не продуженог кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. у вези члана 61. КЗ, а како то погрешно правно квалификују нижестепени судови.

Наиме, кривично дело насиље у породици је трајно кривично дело, чија је последица угрожавање спокојства, телесног интегритета или душевног стања члана своје породице, тако да се ово дело у свом основном облику може извршити са једном или више радњи, чија последица траје краће или дуже време, а имајући у виду природу овог кривичног дела, а реч је о једном континуираном стању у коме се налази један члан породице услед радњи које предузима други члан породице према њему. С тога, предузимање више радњи у једном одређеном временском периоду не представља кривично дело у продуженом трајању, већ једно кривично дело, јер опис оваквог кривичног дела није ко угрози спокојство, телесни интегритет или душевно стање члана своје породице, већ угрожавање спокојства, телесног интегритета или душевног стања члана своје породице, односно ради се о трајном кривичном делу које се може извршити са више радњи и чија последица може трајати и дуже време, а што се и догодило у конкретном случају, јер је окривљена АА, према оштећеном ББ, свом оцу, у два наврата и то дана 25.10.2019. године и 08.12.2019. године дрским и безобзирним понашањем угрожавала спокојство и душевно стање оштећеног-свога оца ББ.

Из наведених разлога је, по налажењу Врховног касационог суда, описане радње, у односу на оштећеног ББ, неопходно правно квалификовати као кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, а не као продужено кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. у вези члана 61 КЗ.

С тога је Врховни касациони суд делимично усвајајући захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Марине Николић, као основан, преиначио побијане правноснажне пресуде и нашао да се у овим радњама окривљене АА, стичу законска обележја два кривична дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ.

Имајући у виду напред наведено, Врховни касациони суд је, одлучујући о кривичној санкцији према окривљеној, на основу члана 4., 42., 43., 45., 54. КЗ, окривљеној за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. учињено према оштећеном ББ претходно утврдио казну затвора у трајању од 6 месеци, а за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ учињено према оштећеној ВВ казну затвора у трајању од 5 месеци, те је применом одредбе и члана 60. став 2. тачка 2) и члана 63. КЗ окривљену АА осудио на јединствену казну затвора у трајању од 10 месеци, у коју је урачунао и време проведено у притвору почев од 08.12.2019. године до упућивања у завод за извршење кривичних санкција, али најдуже док не истекне време трајања казне затвора изречене у овој пресуди.

При одмеравању казне, Врховни касациони суд је имао у виду све околности из члана 54. КЗ, као правилно утврђене у редовном поступку, па је нашао да је овако изречена јединствена казна затвора окривљеној сразмерна степену њене кривице и нужна да изрази друштвену осуду за кривична дела у питању, али и довољна за остваривање прописане сврхе кажњавања (члан 4. став 2. КЗ).

Поред изнетог, бранилац окривљене АА у поднетом захтеву за заштиту законитости указује да је окривљена АА дана 13.12.2019. године саслушана пред надлежним основним јавним тужиоцем, док се налазила у притвору и то без присуства браниоца, те је том приликом састављен и записник о саслушању осумњичене Кт.бр. 872/19 од 13.12.2019. године. Осумњиченој је приликом овог саслушања морао бити постављен бранилац по службеној дужности, обзиром да се иста налазила у притвору, те је одбрана у тој ситуацији, а сходно одредби члана 74. став 1. тачка 3) ЗКП била обавезна, из ког разлога је овако сачињен записник незаконити доказ, а исти је коришћен у доказном поступку, чиме је суд, по ставу одбране, учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Стоје наводи браниоца да окривљена АА приликом саслушања пред Основним јавним тужиоцем у Сремској Митровици на записнику Кт.бр. 872/19 од 13.12.2019. године није имала браниоца, односно да је њено саслушање обављено без присуства истог. Међутим, имајући у виду да из записника Кт.бр. 872/19 од 13.12.2019. године произилази да се окривљена том приликом бранила ћутањем, односно искористила је своје право да не износи одбрану, то су по ставу Врховног касационог суда неосновани наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из 438. став 2. тачка 1) ЗКП, која повреда постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог законика не може заснивати. Наиме,

иако се основано захтевом за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 74. став 1. тачка 3) ЗКП, на записику о саслушању окривљене АА од 13.12.2019. године није заснована пресуда, обзиром на начин на који се окривљена том приликом бранила (искористила је своје право да не износи одбрану).

Поред наведеног, бранилац окривљене у захтеву, указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, као незаконите доказе означава и два записника о испитивању сведока – оштећених ВВ и ББ, а који записници су, по ставу одбране, састављени супротно одредбама ЗКП, обзиром да је окривљена у том моменту била у притвору, а што је захтевало обавезну одбрану окривљене и приликом извођења ових процесних радњи, а исто је изостало, те је осумњиченој ускраћено право да њена одбрана дана 18.12.2019. године учествује у извођењу ових процесних радњи и испита ове сведоке на околности догађаја који се десио 25.10.2019. године.

Међутим, по оцени овог суда, иако стоје наводи да бранилац окривљене није присуствовао испитивању сведока оштећених ББ и ВВ дана 18.12.2019. године, имајући у виду да су оштећени саслушани у својству сведока на главном претресу дана 13.01.2020. године, на ком претресу су били присутни и окривљена АА и њен бранилац адвокат Марина Николић, а на који начин је обезбеђена контрадикторност поступка, односно могућност окривљене и браниоца да постављају питања оштећенима и испоштовано право на одбрану окривљене, при чињеници да је пресуда и заснована на исказу оштећених са главног претреса, то су наводи закона којима се указује да је правноснажна пресуда заснована на напред наведеном незаконитим доказима неосновани.

Из изнетих разлога, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене, у делу у којем се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП одбијен је као неоснован.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљене нумерише и повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, због које повреде закона је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљеном преко браниоца. Међутим, образлажући наведену повреду закона бранилац наводи да проведеним доказима није поуздано утврђено да се у радњама окривљене стичу сва битна обележја бића кривичних дела за које је оглашена кривом, обзиром да суд није поуздано утврдио да је код оштећених наступила последица у виду трајног континуираног осећаја угрожености – нарушеног спокојства и душевног стања, те да и сами оштећени у својим исказима јасно говоре, да их окривљена није угрозила и није узнемиравала, већ да само желе да окривљену пошаљу на лечење.

Како се изложеним наводима захтева, у суштини указује на погрешну оцену доказа и правноснажне пресуде побијају због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а која повреда, сходно одредби члана 485. став 4. ЗКП, не представља законом дозвољен разлог за подношење овог ванредног правног лека окривљеном преко браниоца, то је Врховни касациони суд у овом делу захтев за заштиту законитости оценио као недозвољен.

Најзад, у захтеву за заштиту законитости бранилац окривљене нумерише и повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, а која повреда је законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца. Међутим, бранилац окривљене исту само формално означава, али не образлаже у чему се конкретно састоји повреда закона из члана 439. тачка 3) ЗКП истакнута у захтеву.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1.) што у случају подношења захтева за заштиту законитости због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП) подразумева опредељење одређене повреде закона због које окривљени преко браниоца може поднети овај ванредни правни лек (члан 485. став 4. ЗКП) и образложење о чему се конкретно састоји повреда закона истакнута у захтеву.

Врховни касациони суд, према изричитој одредби члана 489. став 1. ЗКП испитује правноснажну одлуку или поступак који је претходио њеном доношењу у оквиру разлога (члан 485. став 1. ЗКП), дела и правца побијана који су истакнути у захтеву и није овлашћен да по службеној дужности оцењује коју конкретну повреду закона или друге разлоге, је бранилац имао у виду приликом подношења захтева.

Сходно изнетом, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА у наведеном делу нема законом прописан садржај, у смислу члана 484. ЗКП.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредби члана 492. став 1. тачка 2) одлучио као у ставу I изреке ове пресуде, а на основу члана 487. тачка 2) у вези члана 485. став 4. и члана 487. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП одлучио као у ставу II изреке ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.